

PERSONALITĂȚI ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI FARMACEUTIC TÂRGUMUREȘEAN

Dana Mircia*

DOI: 10.2478/amsh-2023-0006

Abstract

Notable Figures of Târgu Mureș Pharmaceutical Education

Medicine and pharmacy - which are connected not only with the positive sciences but also with art, literature and philosophy - enjoy a prodigious past. Knowledge of the history of medicine and pharmacy does not only mean giving us an addition of brilliance, and of nobility. It cannot be just an intellectual exercise, not even an acquisition of the certainty of belonging to a borderline-profession between science and art, which fully contributed to the progress of civilization but, following the aphorism – Historia Magistra Vitae - knowing the past of that profession offers ideas for present and future. The process of modernization of the Romanian health system has undergone a long evolution over 100 years. With the general reform and organization of health legislation, it has become a necessity to standardize the art of preparing medicines and selling them. The sanitary legislation provided in turn the way of setting up pharmacies, the superior training of pharmacists, laws meant to rationalize the consumption of medicines, the regulation of the selling price of medicines. The foundation of the first schools in the field of health, of the first medicine universities led to the collaboration of a large number of specialists in the field of health, which has as a concrete result the elaboration of the first Pharmacopoeia.

The main research topics of the paper are: when and how they appear in our historiography, the concerns related to the history of pharmacy; who were the authors concerned with this subject; if the works are addressed to the academic environment or to the general public. Whether the authors resorted to foreign historiographical models or relied more on internal documents and where this historiographical subject is with us compared to similar Western historiography.

Keywords: *University; higher education; pharmacy; knowledge; Târgu Mureș*

Anul 1945 face posibilă reînființarea Universității Maghiare, Universitatea Bolyai. În lipsa bazei materiale trebuia găsită o alternativă pentru buna desfășurare a activităților practice. Soluția a

---

* Ph.D. Candidate, George Emil Palade University of Medicine, Pharmacy, Sciences and Technology from Târgu Mureș, Romania, danamircia@yahoo.com

fost găsită în cele din urmă la Târgu Mureș unde erau disponibile clădiri clinici și facilități pentru formare medicală¹.

Intitulul de Învățământ Medical și Farmaceutic Superior se înființează după modelul Institutelor surori din București, Cluj și Iași, diferența fiind în păstrarea de către IMF Târgu Mureș a specificului educației naționale.

S-au purtat negocieri privind existența Universității în limba maghiară, profesorii români fiind de acord cu existența Universității maghiare, dar nu la Cluj.

La invitația lui Luka Laszlo, un influent funcționar de partid, profesorii unguri sosesc la Târgu Mureș². Aceștia vizitează spațiul în care urma să funcționeze Universitatea Maghiară, spațiu în care și-a desfășurat activitatea Școala Militară de Cadeți, edificiu ridicat în stilul Art Nouveau în anul 1907 de către frații Grumwald.

Din luna octombrie 1945 peste 600 de studenți au început anul universitar în noua locație. În octombrie începe relocarea fiind încheiat un acord prin care bunurile materiale, echipamente de laborator, echipamentele pentru departamentele clinice ar putea fi aduse de către facultatea relocată în proporție de 50%. De la sfârșitul anului 1945 pregătirea medicală a putut fi continuată la Târgu Mureș în limba maghiară ca extensie a UBB. În urma reformei educaționale din 1948, Facultatea de Medicină este separată de Universitatea Bolyai. Aceasta, împreună cu Facultatea de Farmacie au devenit Institutul de Medicină și Farmacie de la Târgu Mureș, unde în scurt timp se pun bazele unui oraș universitar, odată cu mutarea Academiei de Arte Teatrale, moment în care Târgu Mureș devine al doilea centru cultural al maghiarilor din Transilvania³.

Din 1962 IMF trece printr-un amplu proces de transformare, influența tendințelor ideologice în educație fiind în creștere, căci profesorii universitari au fost obligați să intre în partid considerându-se că munca unui bun profesor se baza pe principii marxiste. Cu un an înainte rectorul din acea perioadă, Tibor Andrasofszky, decide introducerea predării și în limba română fapt care va avea drept consecință scăderea procentului studenților maghiari⁴.

Învățământul farmaceutic de la Târgu Mureș a evoluat în sens pozitiv ca urmare a contribuției unor cadre didactice remarcabile, indiferent că vorbim de medici, biologi, chimiști ori farmaciști.

---

¹ Emese Sipos, Kinga Papp, *The history of hungarian pharmacist education in Transylvania: a review of the past fifteen years*, Cluj-Napoca, Editura Muzeului Ardelean, 2023, p. 103.

² *Ibidem*, p. 104.

³ Valentin Maier, *Învățământul superior românesc de medicină și farmacie (1948-1989)*, în „*Historia Universitatis Iassiensis*”, V/2014, p. 119.

⁴ Idem, *Centrul universitar Târgu Mureș, în perioada comunistă*, în „*Studia Universitatis Petru Maior*”, *Historia*, 1, 2017, pp. 157-172.

Familia Hanko din Lemhemy rămâne un reper pentru această profesie în spațiul transilvănean. Numeroși descendenți ai acestei familii aleg profesia de farmacist. Printre ei se număra și Hanko Zoltan, care după terminarea liceului se înscrie la Universitatea Regele Ferdinand I unde studiază medicina, studii întrerupte din cauza încorporării. Își continuă studiile la Universitatea București. Licența o va susține în anul 1941 la Szegeed. În același an se stabilește împreună cu familia la Cluj și își va desfășura activitatea în laboratorul fabricii Hygea din localitate. Este mobilizat în armata maghiară, ajunge să fie prizonier de război în Germania, așteptând alături de alte mii de prizonieri să fie deportat în lagărul sovietic. Decide să evadeze în zona Prutului, gardienii trag după el, dar este salvat de gamela metalică pe care o purta în rucsac și care a oprit glonțul. Se întoarce acasă în 1945, iar din acel moment destinul său este legat de învățământul universitar transilvănean⁵ și de istoria Universității de Medicină și Farmacie care urma să se înființeze la Târgu Mureș.

Din 1948 devine lector în cadrul departamentului Școlii Medicale Universitare. A fost șeful Farmaciei Universitare până când farmacia intră sub jurisdicția Direcției spitalelor. Din 1963 a fost unul din organizatorii Conferinței Naționale de Farmacie unde cadrele didactice ale IMF Târgu Mureș au prezentat numeroase lucrări. A publicat în revista „Farmacia” și a fost coautor la *Farmacopeea Română* respectiv la manualul de Tehnică Farmaceutică⁶. Se retrage din activitate în anul 1970, păstrând legătura cu doar câțiva colegi și prieteni vechi. Trece în neființă la 20 iunie 1978.

Jablonkay Istvan, proaspăt specialist cu diplomă de doctor la Universitatea Pazmany-Peter la catedra de geografie și istorie naturală, își începe activitatea la Târgu Mureș în cadrul liceului romano-catolic⁷. Va desfășura o activitate intensă în cadrul laboratorului de științe naturale, loc în care se va întoarce după demobilizare în calitate de profesor. În anul 1946 rectorul Lajos Csogor îi solicită colaborarea. Până în anul 1948 a fost profesor de Geografie medicală și cercetător științific, ca după reforma educațională din 1948 să fie invitat să devină profesor de Botanică farmaceutică și să organizeze catedra de Botanică farmaceutică. În anul universitar 1948-1949 este numit conferențiar, apoi profesor asistent ulterior profesor asociat. Are o contribuție importantă la dotarea învățământului universitar cu mijloace didactice moderne. În primele săptămâni de la numirea sa a trimis Consiliului Universității scrisori prin care solicita înființarea unei Grădini Botanice,

---

⁵ Emese Sipos, Kinga Papp, *op. cit.*, p. 104.

⁶ *Ibidem*, p. 106.

⁷ *Ibidem*, p. 108.

argumentând că aceasta s-ar afla în strânsă legătură cu predarea botanicii.

Cele trei obiective principale ale Grădinii Botanice au fost: obiectivul didactic - creșterea și identificarea principalelor plante medicinale în habitatul lor natural precum și studii fiziologice și ecologice, descoperirea de medicamente noi în colaborare cu alte institute din țară; obiectivul științific - studierea condițiilor de dezvoltare a plantelor, studiul impactului creșterii plantelor asupra mediului înconjurător, studiul efectelor modificării condițiilor naturale; obiectivul social - recreerea oamenilor suprasolicitați de muncă și îmbunătățirea simțului estetic⁸.

Perimetrul Grădinii Botanice a fost trasat în anul 1949, totodată a fost desemnată o echipă care a avut sarcina de a lucra la dezvoltarea Grădinii Botanice. La 5 aprilie 1950 Consiliul Institutului înființează o grădină de plante medicinale. Planurile pentru amenajarea grădinii au fost desenate de profesorul Jablonkay, la scurt timp fiind cultivate peste 800 de specii de plante. În acest demers au primit ajutor din partea Grădinilor Botanice din Cluj, Iași și București care au donat mai multe specii de plante⁹.

Activitatea științifică a profesorului Jablonkay s-a materializat în 8 volume în care se regăsesc studii despre flora din județul Harghita, Munții Călimani, Munții Drăguș, Valea Ilvei, Gheorgheni, Lacul Roșu, Hășmașul Mare, Ghimeș, Valea Uzului.

În 1952 îi va expira viza de cetățean maghiar rezident în România, ca urmare postul pe care îl ocupa se desființează. Până la pensionare a fost profesor, iar după pensionare devine ghid turistic și va pune bazele unui muzeu local.

Ferenc Obál a studiat medicina la Universitatea Pázmány Péter și la Universitatea Karl din Rupprecht (1934-1940). Și-a început cariera universitară ca stagiar la Universitatea din Rupprecht (1934-1940), la Institutul de Patologie Generală și Bacteriologie (1939-1940), apoi la Universitatea Maghiară din Cluj, unde a lucrat ca asistent universitar (1940-1943), apoi conferențiar (1943-1945). Din anul 1945 Universitatea din Cluj s-a mutat la Târgu Mureș, a devenit profesor la Departamentul de Patologie, a fost, de asemenea, șeful Institutului de Fiziologie și Farmacologie, în calitate de profesor asociat, fiind cetățean ungar. După ce s-a întors acasă, a devenit director al Institutului Național de Neurochirurgie din Budapesta respectiv șef al Departamentului de EEG și electroencefalografie al Institutului Național de Neuroștiințe (1953-1958) și profesor la Universitatea de Medicină Albert Szent-Györgyi Albert, Szeged, din

---

⁸ *Ibidem*, p. 109.

⁹ Maria Péter. *Az erdélyi gyógyszerészet magyar vonatkozásai. I-II. k.* Az Erdélyi Múzeum-Egysület kiadása, Kolozsvár, 2013, p. 85.

1958 până la pensionare în anul 1986¹⁰. În activitatea sa științifică a fost implicat în cercetarea neurofarmacologică experimentală și clinică, în principal în domeniile absorbției intestinale, motilității splinei, circulației limfatice și fiziopatologia splinei, a sfincterului și a controlului auditiv și a sistemului neuroregulator. De asemenea, a realizat progrese semnificative la nivel internațional în ceea ce privește mecanismul biochimic de acțiune al toxinelor, reglarea reflexelor condiționate interoceptive, în special reglarea neurocibernetică¹¹. El este fondatorul organizației maghiare de cercetare clinică în encefalografie în Ungaria și realizatorul primului dispozitiv EEG maghiar.

Pentru meritele sale a fost numit membru de onoare al Academiei de Științe Medicale din România în 1995. În 1996, a fost distins cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș. Din 1940 este membru al Secției Medicale a Asociației Muzeelor din Transilvania. Este autorul mai multor note și manuale universitare și a publicat numeroase lucrări, în limbile maghiară, română, germană și engleză¹².

László Mártonfi s-a născut la 2 ianuarie 1903 la Gherla; profesor universitar, personalitate remarcabilă în domeniul chimiei farmaceutice. Și-a început educația școlară la Cluj și a absolvit liceul în anul 1922. A absolvit Universitatea de Științe Ferdinand I din Cluj, iar în anul 1932 Facultatea de Farmacie. A obținut, de asemenea, un doctorat în Farmacie în anul 1931. Între 1926-1932 și-a desfășurat activitatea ca asistent al profesorului - Gh. Profesor P. Pamfil - Universitatea din Cluj. La 1 februarie 1949 a fost numit profesor la Universitatea din Târgu Mureș, la Facultatea de Farmacie, unde a lucrat până la pensionare. A fost fondatorul disciplinelor cu profil chimic în cadrul facultății de Farmacie. A fost, de asemenea, responsabil de predarea farmacologiei între anii 1951-1962. În calitate de profesor universitar, a fost unul dintre primii care a pus la dispoziția studenților cursuri litografiate. Prelegerile sale sunt bogate în informații practice. Timp de aproape un deceniu, profesorul László Mártonfi a reprezentat facultatea la Revista de farmacie din București. A contribuit la elaborarea edițiilor a VII-a și a VIII-a ale Farmacopeei Române¹³. Dintre rezultatele cercetărilor sale științifice, cele mai importante sunt studierea și obținerea produselor de contrast pe bază de ulei.

El a dezvoltat o metodă de dozare a sulfului, astfel încât a primit un certificat de inovație (1956), iar metoda sa a fost adoptată

---

¹⁰ *Ibidem*, p. 90.

¹¹ *Ibidem*, p. 92.

¹² *Ibidem*, p. 93.

¹³ *Ibidem*, p. 95.

de Farmacopeea Română. Pentru foștii săi studenți și colegi, profesorul László Mártonfi a fost un model de modestie. Acuratețea și conștiinciozitatea sa au fost exemplare. Și-a iubit profesia și a transmis dragostea pentru meseria sa studenților săi¹⁴.

Kopp Elemer, născut la Cluj în anul 1890, obține la Universitatea Tehnică din Budapesta o diplomă în inginerie chimică în anul 1913, iar în anul 1916 a primit titlul de doctor. Primul său loc de muncă a fost la fabrica de zahăr Botfalu, unde a dezvoltat o nouă sursă de nitrogen din sfecla de zahăr. În 1920 a fost invitat să se alăture Stațiunii Experimentale de Plante Medicinale din Cluj, unde efectuează noi cercetări. În 1923, Kopp a preluat laboratorul de chimie, unde a fost responsabil cu analiza fitochimică, calitatea agrotehnică și analiza cantitativă a apei. Mai târziu, se implică tot mai mult în cunoașterea plantelor medicinale. La acea vreme, era membru al Institutului de Fitoterapie din Cluj. Din 1938 Elemér Kopp este numit director al stațiunii experimentale¹⁵. În 1948 este invitat la Târgu Mureș ca profesor la Universitatea de Științe Medicale și Farmacie. În cercetările sale a considerat că ar fi necesar să se mărească conținutul de morfină al semințelor de mac, astfel încât semințele să poată fi vândute în continuare în industria alimentară. El a conceput o metodă chimică pentru a obține acest lucru și pentru a determina conținutul de morfină. Pentru a atinge acest obiectiv, a folosit doar populații sănătoase de mac cultivate în mediul rural.

Pentru realizările sale, Elemér Kopp a fost distins cu mai multe premii în țară și în străinătate, cum ar fi premiul János Kabay de la fabrica de alcaloizi de la Tisza. Conținutul de morfină al alcaloizilor a fost studiat la Târgu Mureș pe fosta moșie Máriaffi¹⁶.

Vizitele în laboratorul de farmacognozie ale profesorilor Dr. János Halmai, director al Institutului de cercetare a plantelor și medicamentelor din Budapesta (1957), iar mai târziu a profesorului Sándor Sárkány și a Dr. Péter Tétényi, de la Budakalasz și a Dr. Pál Spanyol, director al Institutului de Cercetare a Plantelor Medicinale din Budapesta și Directorul Institutului Central de Cercetări Alimentare din Budapesta, au însemnat recunoașterea internațională a catedrei de farmacognozie dar și a IMF Târgu Mureș. Pentru activitatea sa, Marea Adunare Națională din România i-a acordat Ordinului Meritul Muncii și titlul de profesor emerit.

Elemér Kopp a obținut titlul de conducător de doctorat în România, după ce a primit distincții de stat în domeniul fitoterapiei. Sub coordonarea sa, între anii 1955 și 1963 au primit titlul de

---

¹⁴ *Ibidem*, p. 97.

¹⁵ Árpád Szöllősi *A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem 1945-2005*, Mentor kiadó, Marosvásárhely, 2009, p. 52.

¹⁶ *Ibidem*, p. 55.

doctor¹⁷: Erzsébet Rácz-Kotilla (1962), Csedő Károly (1962), Emanoil Grigorescu (1963), Lajos Ádám, Lajos Karres. Szántó Éva, Csegedi Jolán, Gáspár Mária. Ultimii patru sunt de la Cluj Napoca și au susținut tezele la Departamentul de Farmacognozie al Facultății de Farmacie din Cluj în fața Prof. univ. dr. Teodor Goina.

Pentru a aduce un omagiu activității sale s-a înființat „Bursa Elemér Kopp”, care este deschisă exclusiv tinerilor cercetători cu vârsta sub 30 de ani. Acest act nobil este un alt mod de a aduce un omagiu omului de știință și operei sale¹⁸.

Gábor Rácz, figură proeminentă în cercetarea fitoterapiei transilvănene, s-a născut la Arad. Și-a terminat studiile liceale în orașul său natal în 1946. După absolvire, timp de un an și-a desfășurat activitatea la Rozsnyai Hunor, ca asistent farmacist. Și-a început studiile universitare la Universitatea din Cluj, și-a continuat studiile la IMF Târgu Mureș, absolvind Facultatea de Farmacie în anul 1950. Ulterior, a început o carieră universitară prodigioasă. În 1949 a devenit preparator la Facultatea de Farmacie și obține titlul de doctor în anul 1958 sub coordonarea profesorului Elemér Kopp. Și-a desfășurat activitatea la Disciplina de Botanică farmaceutică în calitate de conferențiar universitar, iar până în anul 1992 profesor universitar la Disciplina de Farmacognozie¹⁹. A fost director de Departament din 1956 până în 1992, cu întreruperi între 1986 și 1992 (1956-1958, 1962-1976, 1984-1986), decan al Facultății de Farmacie.

Urmând calea trasată de profesorul Elemér Kopp, a lucrat cu colegii săi, profesori și conferențieri la fondarea unei școli de fitoterapie. Ca bază de cercetare a folosit Grădina de plante medicinale. De asemenea, a jucat un rol important în dezvoltarea Grădinii Botanice. În calitate de conducător de doctorat – a coordonat 18 teze de doctorat. A avut o contribuție definitorie la punerea în evidență a plantelor medicinale din Transilvania precum și în evaluarea și utilizarea științifică a datelor experimentale și evaluarea chimică și farmacologică a substanțelor active din drogurile vegetale. Soția sa, Dr. Erzsébet Rácz-Kotilla este fondatoarea publicației anuale periodice din 1959 - Index seminum - catalogul semințelor, iar din 1965 ca supliment la acesta - Note botanice. Rezultatele acestor cercetări au dus la dezvoltarea mai multor produse farmaceutice și cosmetice pe bază de plante, iar produsele cosmetice au fost produse și comercializate²⁰. A contribuit la crearea și dezvoltarea Laboratorului

---

¹⁷ *Ibidem*, p. 60.

¹⁸ *Ibidem*, p. 65.

¹⁹ Árpád Gyéresi, *Al șaselea deceniu - Facultatea de Farmacie din Tîrgu Mureș, Târgu Mureș*, Editura FarmaMedia, 2011, p. 85.

²⁰ *Ibidem*, p. 88.

Galenus din cadrul Centrului Farmaceutic al Județului Mureș și al Departamentului de Microproducție al Facultății de Farmacie. Contribuția sa a fost semnificativă la compania farmaceutică Armedica (astăzi: Richter Gedeon - România). În ultimul sfert de secol din viața sa, de viziunea sa profesională largă și expertiza sa au beneficiat institute și universități din Ungaria. Prima invitație a avut loc în 1992, la Pécs din partea Facultății de Medicină a Universității din Pécs²¹. Prelegerile de Fitoterapie clinică aveau un rol de pionierat, iar sfaturile sale au contribuit la modelarea Școlii de Farmacognozie, care a apărut mai târziu la Pécs. În calitate de profesor invitat la Facultatea de Medicină a Universității din Szeged a ținut prelegeri de fitoterapie și homeopatie. În Keszthely, timp de 10 ani a susținut prelegeri în cadrul cursurilor postuniversitare de medicină. A ținut prelegeri similare în Germania (Frankfurt, Düsseldorf) pe aceeași temă și a popularizat practica fitoterapiei. În semn de recunoaștere a expertizei sale, a fost ales membru al Academiei de Științe Medicale din România. Prestigiul său profesional l-a făcut membru al Academiei Române și al Comitetului pentru Cercetări Fitotehnice al Academiei Române. De asemenea, a deținut un număr mare de funcții științifice și a publicat numeroase cărți, fiind coautor în mai multe ediții ale Farmacopeei Române. În 1990, a fost membru fondator și membru de onoare al Asociației Muzeelor Transilvane (EME). Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, în 1998, iar mai târziu, în 2010, Universitatea din Oradea i-au acordat titlul de Doctor Honoris Causa. Prof. Gábor Rácz a fost un membru activ și respectat al Societății Farmaceutice Române și Maghiare.

Ultima sa lucrare majoră a fost elaborată în colaborare cu Erzsébet Rácz-Kotilla și László Szabó, *Fitoterapia și bazele medicinei alternative*, care a fost publicată în anul 2012. Aceasta este o ediție revizuită a lucrărilor sale precedente, în care el și coautorii săi prezintă noile rezultate ale cercetării²². Cartea a fost publicată în memoria lui Béla Páter și Elemér Kopp, în amintirea lor și a abordărilor științifice actuale a domeniului plantelor medicinale. Profesorul Gábor Rácz a încetat din viață la 17 iunie 2013, la Pécs, Ungaria.

Grădina Botanică a fost înființată în același timp cu Facultatea de Farmacie din Târgu Mureș (1948). Din grupul de inițiativă face parte și prof. univ. dr. Gábor Rácz, pentru ca grădina să poată începe să funcționeze cât mai curând posibil, în conformitate cu scopul său educațional, s-a depus o muncă profesională incomensurabilă și chiar fizică (împrejmuirea zonei)²³.

---

²¹ *Ibidem*, p. 90.

²² *Ibidem*, p. 92.

²³ *Ibidem*, p. 93.

În această perioadă, au fost introduse mai multe specii de tulpini moi și lemnoase pentru a mări materialul taxonomic. În același timp, trebuie menționat faptul că Grădina Botanică din Cluj a contribuit 800 de mostre de semințe pentru îmbogățirea colecției de plante a grădinii²⁴.

În primii ani de la înființarea grădinii, primul colaborator al activității profesionale a fost dr. Anna Cseh Halmágyi, doctor (între 1951 și 1953), care fusese asistent universitar la Catedra de sistematică vegetală a fostei Universitatea "Bolyai" din Cluj-Napoca. După ce a fost concediată din postul de la Cluj în 1951, a fost angajată ca muncitor necalificat la Grădina Botanică din Târgu Mureș, contribuind la activitatea grădinii prin competența sa²⁵.

În primele decenii, îngrijirea materialului vegetal în scopuri educaționale și științifice a fost asigurată de grădinarii Sándor Szilágyi și, mai târziu, Zoltán Szállasi. Din 1968, Grădina a fost administrată de Gyula Székely, inginer agronom²⁶.

Grădina Botanică este situată pe terasa de la baza Platoului Cornești, pe o suprafață de aproximativ 2,5 ha, și este împărțită în două părți:

- o parte este ocupată de păduri de stejar și carpen, cu un teren mai abrupt și cu

exemplare vechi de secole;

- cealaltă parte este mai plană și mai expusă la soare (această zonă a servit cândva drept poligon de tragere și a oferit spațiu pentru terenurile de bowling și de tenis ale școlii de cadetși care a precedat Universitatea).

Materialul vegetal din ambele zone este folosit pentru activitatea didactică și pentru lucrări științifice. Speciile de plante cultivate sunt identificate prin denumirile lor științifice.

Grădina îndeplinește două funcții esențiale:

(a). Funcția învățământului botanic în universitate:

În centura (zona) de stejar, consultarea este posibilă datorită unui număr mare de specii de plante. Aici, speciile de plante sunt dispuse pe trei niveluri altitudinale:

Nivelul pinilor, cu specii aparținând următoarelor familii: *Pinaceae*, *Abietaceae*, *Ginkgoaceae*, *Aceraceae*, *Fagaceae*, *Betulaceae*, *Salicaceae*, (*Loranthaceae*), *Oleaceae*, *Rhamnaceae*, *Juglandaceae*, *Eleagnaceae*.

Nivelul arbustiv cu specii din următoarele familii: *Berberidaceae*, *Saxifraga- ceae*, *Aceraceae*, *Caprifoliaceae*, *Cornaceae*, *Rosaceae*, *Staphyleaceae*, *Oleaceae*.

---

²⁴ *Ibidem*, p. 97.

²⁵ *Ibidem*, p. 100.

²⁶ *Ibidem*, p. 101.

Nivelul de subarboret (plante erbacee), cu un număr mare de specii din grupa celor care iubesc lumina primăvara și din grupa celor care iubesc umbra vara-toamna. Acestea sunt incluse în următoarele familii: *Rosaceae*, *Lamiaceae*, *Apiaceae*, *Brassicaceae*, *Ranunculaceae*, *Polygonaceae*, *Plantaginaceae*, *Solanaceae*, *Fabaceae*, *Rubiaceae*, *Orobanchaceae*, *Poaceae*²⁷.

Zona taxonomică plată și însorită (fosta zonă de tir), în care straturile sunt împărțite pe familii de plante, în care sunt cultivate speciile potrivite pentru familia respectivă.

Amplasarea acestora depinde de mărimea familiilor și este adaptată la criteriile de consultare. Familiile din această zonă sunt: *Rosaceae*, *Fabaceae*, *Apiaceae*, *Solanaceae*, *Lamiaceae*, *Scrophulariaceae*, *Geraniaceae*, *Cistaceae*, *Rutaceae*, *Plantaginaceae*, *Polygonaceae*, *Brassicaceae*, *Ranunculaceae*, *Malvaceae*, *Asteraceae*, *Valerianaceae*, *Primulaceae*, *Polemoniaceae*, *Araliaceae*, *Phytolaccaceae*, *Caryophyllaceae*.

Spațiul plat și însorit de înmulțire și aclimatizare (zona fostului teren de tenis), materialul vegetal erbaceu plantat în straturi de specialități diferite sau mixte, iar plantele altoite spontan din floră și plantele introduse din relațiile de schimb de semințe sunt înmulțite sau aclimatizate²⁸.

(b). Servicii naționale și străine (internaționale)

La inițiativa prof. univ. dr. Găbor Răcz, au fost înființate disciplina de Farmacognozie și Grădina de plante medicinale. Totodată, publică un catalog anual de semințe pentru schimbul național și internațional de semințe. Semințele sunt colectate de către personalul Grădinii, iar catalogul de semințe este editat de către personalul Grădinii, sub îndrumarea șefilor de disciplină.

Primul catalog de semințe a fost publicat în 1959, de Zoltán Kisgyörgy în calitate de curator al materialului semințier. Numărul de semințe recomandate pentru schimb în catalog, pe an pentru fiecare specie este mai mic de o mie sau mai mare de o mie. Este de preferat să se mențină numărul de specii sub 1.000 pentru a asigura calitatea și identitatea semințelor²⁹.

Catalogul de semințe cuprinde o anexă, *Note Botanice*, cu publicații științifice realizate la disciplinele de Botanică farmaceutică, Farmacognozie și alte discipline înrudite. Lucrările publicate sunt numerotate în fascicule. Primul Fascicul a fost publicat în 1964. În Fasciculele *Note Botanice*, se publică periodic (din cinci în cinci ani) listele cu lucrări științifice publicate, lucrări de diplomă și teze de

---

²⁷ Árpád Gyéresi, *70 de ani de învățământ farmaceutic în limba maghiară*, Editura Muzeului Ardelean, Târgu Mureș, 2018, p. 56.

²⁸ *Ibidem*, p. 58.

²⁹ *Ibidem*, p. 60.

doctorat, precum și recenzii la cărți de specialitate³⁰.

Note Botanice a fost considerată o publicație științifică anuală timp de aproape cincizeci de ani, în virtutea apariției sale continue și a fost una dintre publicațiile importante ale Universității de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș.

Catalogul semințelor și Note Botanice sunt trimise anual la aproximativ cincisprezece instituții naționale și șaptezeci de grădini de plante medicinale străine³¹.

Concluzii

Institutul de Învățământ Medical și Farmaceutic Superior se înființează după modelul Institutelor surori din București, Cluj și Iași, diferența fiind în păstrarea de către IMF Târgu Mureș a specificului educației naționale.

Din luna octombrie 1945 peste 600 de studenți au început anul universitar în noua locație. În urma reformei educaționale din 1948, Facultatea de Medicină este separată de Universitatea Bolyai. Aceasta, împreună cu Facultatea de Farmacie au devenit Institutul de Medicină și Farmacie de la Târgu Mureș unde în scurt timp se pun bazele unui oraș universitar, odată cu mutarea Academiei de Arte Teatrale, moment în care Târgu Mureș devine al doilea centru cultural al maghiarilor din Transilvania.

Învățământul farmaceutic de la Târgu Mureș a evoluat în sens pozitiv ca urmare a contribuției unor cadre didactice remarcabile indiferent că vorbim de medici, biologi, chimiști ori farmaciști: Hanko Zoltan, Jablonkay Istvan, László Mártonfi, Kopp Elemer, Gábor Rác.

Pe lângă activitatea didactică aceștia au avut o contribuție importantă la înființarea în anul 1948 a Grădinii Botanice și ulterior a Grădinii de Plante Medicinale.

Activitatea lor se materializează în studii, cărți de specialitate, articole științifice, contribuie la elaborarea Farmacopeei Române de-a lungul anilor.

Aportul științific și didactic al acestor personalități marcante ale învățământului farmaceutic târgumureșean contribuie la creșterea prestigiului Facultății de Farmacie în țară și în străinătate.

---

³⁰ *Ibidem*, p. 70.

³¹ *Ibidem*, p. 84.